

ضرورت ایجاد منابع جدید درآمدی
از سوی سازمان‌های مناطق آزاد:

ابداع و متنوع سازی منابع درآمدی پایدار در مناطق آزاد

هفته‌نامه اقتصادی، اجتماعی

اخبار منطقه آزاد

شماره ۷۸
دوشنبه ۱۵ اردیبهشت ماه ۱۳۹۹
سال دوم - ۷۰۰۰ تومان

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی
اظہار داشت:

**صدور مجوز
سرمایه‌گذاری
خارجی برای سه واحد
تولیدی منطقه آزاد
انزلی**

تقدیر امام جمعه قشم از
مدیرعامل سازمان منطقه آزاد
قشم در پی مبارزه قاطع با فساد:

**مدیرعامل سازمان
منطقه آزاد قشم،
الگوی برای دیگر
مدیران در مبارزه با
فساد و اختلاس**

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش
اظہار داشت:

**منطقه آزاد کیش
پیشرو در صنعت
و تولید**

بررسی راهکارهای دستیابی ارس
به درآمدهای جدید پایدار:

ظرفیت‌های موجود جهت توسعه منابع درآمدی در منطقه آزاد ارس

صفحه ۶ را بخوانید

مطبوعات و رسانه‌های واقعی می‌گردد، زمانی است که منافع مالی به اصطلاح رسانه مزبور، به هر دلیلی تامین نشده و آنان با تهیه اخبار و گزارشات کذب، به تخریب یک سازمان و یا مدیر خاص (که قطعا با چراغ سبز حامی اصلی است) مبادرت می‌ورزند!!!

شاید خواندن این موارد برای مخاطب محترم کمی سخت و سنگین و غیرقابل تصور به نظر برسد، اما کلمه به کلمه مطلب فوق صحت داشته و قابل رصد و پیگیری بوده است. متأسفانه در سالی که نیاز به تعامل برای مناطق آزاد وجود دارد، در سال منتهی به پایان کار دولت، اتفاقاتی در حال وقوع است که درک آن از عهده بسیاری خارج است. همانگونه که در آخرین سرمقاله سال ۹۸ تاکید نمودیم، در سال جاری با جدیت و همت، بدون کوچکترین نگرانی و واگم، سعی در شفاف‌سازی تمام عبار خواهیم داشت؛ چراکه معتقدیم اگر در این سال به یاری مناطق آزاد هفتگانه نشتابیم، شاید در سال‌های آتی اسم و جایگاهی با این عنوان در کشور باقی نمانند.

ایجاد اتاق‌های فکر و تیم‌های رسانه‌ای اگر به درستی و با اهداف سازنده همراه باشد، بی‌تردید می‌تواند به تثبیت موقعیت مناطق آزاد کمک کند؛ اما چیزی را که در حال حاضر شاهد هستیم، پوشاندن رخت حقیقت بر چهره زشت دروغ است که مسلما دستاوردی برای کشور، نظام، مردم، فعالین اقتصادی مناطق و همچنین مدیران زحمتکش سازمان‌ها که جان مایه می‌گذارند، نخواهد داشت.

در پایان تاکید می‌کنیم که دوری کردن از رسانه‌ها، راه مناسبی برای پنهان نمودن واقعیات نیست؛ چراکه یک تیم خبری-رسانه‌ای حرفه‌ای همچون آب در دل سنگ‌ها، راه خود را یافته و حقیقت را برای مخاطبین به رشته تحریر در خواهد آورد.

واکاوی نماییم، ابتدا باید به نقش موثر واحدهای روابط عمومی در این سازمان‌ها بپردازیم؛ چراکه عموماً این واحدها، پل ارتباطی بدنه سازمان‌ها با رسانه‌ها می‌باشند. هر چقدر مدیریت این واحدها بر کار خود مسلط بوده و اشراف خبری و رسانه‌ای مطلوب‌تری داشته و دارای روحیه تعاملی با اصحاب رسانه باشد، بی‌شک این اطلاع‌رسانی به خوبی محقق خواهد شد. اما متأسفانه شاهد هستیم که در برخی از مناطق آزاد، مدیران روابط عمومی به تنهایی حتی قادر به نوشتن و تنظیم یک خبر نبوده و با بررسی سایت‌های این سازمان‌ها، به ضعف شدید محتوایی آنان پی خواهیم برد. قسمت جذاب ماجرا این است که معمولاً این مدیران به دلیل ضعفی که در سیستم خود می‌بینند، سعی در دوری از رسانه‌ها داشته و از کمترین تعاملات در قیاس با افراد حرفه‌ای، برخوردارند؛ که دلیل این برخورد هم کاملاً واضح و مشخص به سبب پنهان نمودن نقاط ضعف آن مدیر است.

موضوع دیگری که در این اواخر در بخشی از تشکیلات مناطق آزاد به شدت خودنمایی می‌کند، تامین خوراک خبری به انضمام تامین هزینه‌های برخی رسانه‌های نوظهور است. البته با کمی تحقیق می‌توان به مهم دست یافت که این رسانه‌های تازه شکل گرفته، آنگونه که نشان می‌دهند، مستقل نبوده و به نوعی به قسمتی از این مجموعه وابسته و یا حتی مالکیت بدون نام مدیر مربوطه را با خود دارند. تا این قسمت ماجرا ظاهراً مشکلی وجود ندارد (ضمن آنکه سراسر مشکل است)؛ اما جایی این موضوع تبدیل به چالش می‌شود که در ابتدا شفافیت و اطلاع‌رسانی حقیقی مورد تعرض قرار می‌گیرد و مسیر خبری از سوی آن مسئول(؟) تعیین می‌گردد، آن هم برای نقاط هدف مورد نظر؛ نه مردم. بخش دیگری که به وضوح باعث از بین رفتن منش و اخلاق حرفه‌ای می‌شود و باعث خدشه‌دار شدن حیثیت

مرضیه حسینی
صاحب امتیاز و مدیرمسئول

پوشاندن رخت حقیقت بر چهره زشت دروغ

خبری شوند که عموماً در ایران تعداد انگشت‌شماری از این پایگاه‌ها به موفقیت‌های چشمگیر رسیده و توانسته‌اند به «خبرگزاری» ارتقاء درجه پیدا کنند. البته لازم به تاکید است که هر کدام از روش‌های فوق که از حالت سنتی رسانه‌های مکتوب خارج هستند، اگر براساس منافع و مصالح کشور طی مسیر کنند، نه تنها خوب است، بلکه کمک شایانی در شفاف‌سازی و اطلاع‌رسانی به موقع نیز خواهند داشت.

اما هستند در این میان افرادی که با استفاده از رانت‌های اطلاعاتی و خبری و قرارگیری در کنار برخی از مسئولین، در هر رده و موقعیتی، در کوتاه‌مدت موفق به کسب درآمدهای قابل تامل شده و با تغییر آن مدیر یا مسئول، به راحتی به ورطه فراموشی سپرده می‌شوند.

موضوعی در شکل‌گیری این قبیل به ظاهر رسانه‌ها که خود را از بدنه جامعه مطبوعات کشور می‌دانند، تاثیرگذار است، افرادی هستند که به واسطه منافع شخصی، سازمانی و... به آنان پر و بال داده و با سپورت‌های مالی و معنوی، سعی در بهره‌وری از این موقعیت رسانه‌ای دارند. بی‌شک چیزی که در این میان از بین خواهد رفت، در وهله اول حقیقت وجودی مطبوعات و رسانه است، که همانا شفاف‌سازی و انصاف در آگاهی‌رسانی صحیح به جامعه هدف می‌باشد. اگر موضوع مورد بحث را بخواهیم در حیطه مناطق آزاد

مجمع عمومی سازمان ملل متحد در ۲۰ دسامبر سال ۱۹۹۳ میلادی در چهل و هشتمین اجلاس خود طی مصوبه ۴۸/۴۳۲، روز سوم ماه مه هر سال را به عنوان «روز جهانی آزادی مطبوعات» اعلام کرد. این موضوع از قطعنامه مصوب همایش عمومی یونسکو در سال ۱۹۹۱ میلادی تحت عنوان «ارتقای آزادی مطبوعات در دنیا» که جراید آزاد، فراگیر و مستقل را به عنوان یکی از اجزای ضروری جامعه دموکراتیک تلقی کرده، نشأت گرفته است. شاید یکی از مهم‌ترین عناصری که مسبب پیشرفت یک جامعه می‌شود، آزادی مطبوعات و رسانه‌های آن کشور است. نکته اساسی که باید بدان توجه داشت این که در سال‌های اخیر با استقبال و گسترش روزافزون فضای مجازی و دسترسی هر چه سریع‌تر و راحت‌تر به اخبار و رویدادهای در حال وقوع، شکلی نامتعارف از رسانه‌ها را خصوصاً در کشورمان شاهد هستیم؛ کسانی که بعضاً بدون کوچکترین تجربه، تحصیلات و تخصص و صرفاً از روی نداشتن شغل مناسب و یا از سر کنجکاوی، نام خبرنگار و یا بدتر، عنوان نویسنده را به خود پیشکش کرده‌اند.

بخش تاسف‌آور هم این است که این اشخاص بعضاً پا را فراتر گذاشته و به واسطه کمک(؟) و عنایت اطرافیان کانال تلگرامی، سایت و... ایجاد نموده و حتی ممکن است با کمی ممارست و طی مراحل قانونی موفق به دریافت پایگاه‌های

سرمقاله

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش اظهار داشت:

منطقه آزاد کیش، پیشرو در صنعت و تولید

لحاظ توسعه فضاهای صنعتی وجود دارد، ما در مجموعه سازمان منطقه آزاد کیش اولویت‌های توسعه‌ای در دستور کار داریم و هر امکانی را در حد توان در راستای رونق تولید فراهم می‌کنیم؛ بنا بر این تصمیم، شرکت‌های تولیدکننده لوازم آرایشی بهداشتی، دارویی و نفت و گاز از جمله اولویت‌های ما محسوب می‌شوند.

وی در ادامه، استقرار شرکت‌های دانش‌بنیان را یکی از اتفاقات خوبی که در جزیره رخ خواهد داد برشمرد و گفت: در حال حاضر ۳۳ شرکت دانش‌بنیان در کیش مستقر هستند و ۱۷۰ شرکت متقاضی استقرار در جزیره داریم و در شرایط کنونی گزینش شرکت‌ها به گونه‌ای است که متقاضیانی که فعالیت آنها منجر به تولید محصول دانش‌بنیان شود، در اولویت هستند.

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش همچنین از راه‌اندازی شهرک فن‌آوری و تولید در جزیره، طبق برنامه‌ریزی‌های این سازمان خبر داد و گفت: با راه‌اندازی این شهرک، شرکت‌های دانش‌بنیان مستقر در جزیره ساماندهی می‌شوند. گفتنی است، عدد اشتغال مستقیم و غیرمستقیم در شرکت آرایشی بهداشتی «ایتال ان.جی.گروپ کیش» ۳۳۲ نفر و در شرکت «کیان پترو سرویس سپهر کیش» ۵۶ نفر اعلام شده است.

از برندهای معروف اروپایی و سرمایه‌گذاری ارزی بالغ بر ۷۵۰ هزار دلاری (۵۵۵ میلیارد ریال) فعالیت خود را آغاز کرده است و به دلیل حضور سرمایه‌گذار خارجی در این طرح صنعتی، بستری مناسب برای صادرات محصولات خود دارد.

مظفری افزود: پیش‌بینی‌های این شرکت به گونه‌ای است که ظرف ۶ ماه آینده با مشارکت سرمایه‌گذار و برند خارجی، مواد اولیه را در داخل کشور تولید کنند تا مانعی برای توسعه نداشته باشند و روند تولید محصولات تسهیل شود.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش بیان داشت: با وجود محدودیت‌هایی که به

تومان، فعالیت خود را آغاز کرده است که خوشبختانه رقم قراردادهای منعقد شده برای فروش خدمات فنی مهندسی در حوزه نفت و گاز توسط این شرکت، بیش از هزینه‌های صورت گرفته است.

مظفری اظهار داشت: بخشی از تجهیزات شرکت «کیان پترو سرویس سپهر کیش» از خارج کشور وارد شده و بخشی نیز در حال تولید داخلی است تا روند پیشرفت را سرعت بخشد. رئیس هیات مدیره سازمان منطقه آزاد کیش در ادامه عنوان کرد: واحد تولید لوازم آرایشی بهداشتی تحت عنوان «ایتال ان.جی.گروپ کیش» نیز که با همکاری و مشارکت یکی

با حضور رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش دو واحد صنعتی صادرات‌محور «کیان پترو سرویس سپهر کیش» و «ایتال ان.جی.گروپ کیش» در این منطقه گشایش یافت.

غلامحسین مظفری مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، به همراه جمعی از معاونان، مسئولان و مدیران این سازمان ضمن شرکت در مراسم گشایش دو واحد صنعتی جدید جزیره، از تولیدکنندگان کیش تشکر نموده و با ابراز خرسندی از فعالیت مستمر واحدهای تولیدی و صنعتی در سالی که از سوی مقام معظم رهبری سال جهش تولید نام گرفته است، اظهار داشت: برخلاف گرفتاری‌هایی که به دلیل شیوع ویروس کرونا پیش آمده است، عزیزان ما در بخش صنعت و تولید، فعالیت خود را متوقف نکردند و حتی در ایام تعطیل نوروز با در نظر گرفتن تمامی پروتکل‌های بهداشتی به کار خود ادامه دادند که قطعاً موجب رونق خواهد شد.

وی با بیان اینکه گشایش دو واحد صنعتی بسیار خوب و صادرات‌محور در جزیره کیش موجب خرسندی و امیدواری در سال جهش تولید است، افزود: یکی از این دو واحد صنعتی با عنوان شرکت «کیان پترو سرویس سپهر کیش» در حوزه خدمات فنی و مهندسی نفت و حفاری و با سرمایه‌گذاری ارزی بالغ بر ۱۶ میلیون دلار و مبلغ ریالی ۲۰ میلیارد

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش در دیدار با رئیس آموزش و پرورش جزیره مطرح کرد:

استفاده از کلیه منابع و ظرفیت‌ها در جهت ارتقاء سطح کیفی خدمات آموزشی کیش

زمان برگزاری امتحانات نهایی گفت: باید شرایط و فضا را به منظور برپایی امتحانات نهایی که از ۱۷ خرداد تا ۱۷ تیر سال جاری به صورت حضوری برگزار می‌شود، به بهترین شکل برای دانش‌آموزان مهیا کنیم.

وی در ادامه به برنامه تدوین شده با موضوع «کیفیت‌بخشی به امتحانات نهایی و کنکور در کوتاه مدت» اشاره کرد و افزود: پس از ارائه این برنامه به معاون محترم فرهنگی اجتماعی سازمان و تایید آن، تا حصول نتیجه مطلوب تلاش می‌کنیم.

همانگونه که روند رو به رشد آموزش و پرورش در شاخص‌های مختلف آغاز شده است، امید دارم که با سرعت در این بخش پیشرفت کنیم و به نتیجه برسیم.

رئیس اداره آموزش و پرورش جزیره کیش نیز در این دیدار، ضمن اشاره به ویژگی‌های خوب، فضای مطلوب، نیروهای انسانی ارزشمند و کمک‌های بیشمار سازمان منطقه آزاد کیش، عنوان کرد: آموزش و پرورش کیش تا حد زیادی به اهداف خود دست یافته است که این امر مرهون تلاش‌های تمامی فعالان حوزه آموزش و سازمان منطقه آزاد کیش است.

سیدجواد قوامی‌نژاد با تشریح برنامه‌های پیش‌رو در آموزش و پرورش و اعلام

موجود، از وضعیت مطلوب فاصله داریم؛ اما این موضوع نباید مانعی بر سر راه جدی ما برای انجام کار با کیفیت باشد و رویکرد سازمان منطقه آزاد کیش در این حوزه، استفاده از امکانات خوب موجود و از سوی دیگر حفظ هماهنگی و تعامل با وزارتخانه برای دستیابی به اهداف تعیین شده است.

وی با بیان اینکه منابع امکانات و ظرفیت‌های موجود باید به خوبی به کار گرفته شود، اظهار داشت: اگر دقیق‌تر وارد موضوعات آموزش و پرورش شویم، با احیای فرصت‌ها، اتفاقات خوبی را رقم می‌زنیم.

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش در پایان تصریح کرد:

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش به همراه جمعی از معاونان و مدیران سازمان، به مناسبت تبریک هفته معلم، با رئیس آموزش و پرورش جزیره دیدار و گفت‌وگو کرد.

غلامحسین مظفری در این دیدار با اشاره به شرایط ویژه‌ای که امسال به دلیل شیوع ویروس کرونا به وجود آمده است، گفت: این تجربه جدید در کشور، شیوه‌ها و موضوعات مربوط به آموزش و پرورش را تحت تأثیر قرار داد و تغییرات چشمگیری در چارچوب کلی این حوزه شاهد بودیم.

وی افزود: خوشحالم که در آموزش و پرورش کیش از روز نخست اتفاقات خوب، نوآوری‌ها و خلاقیت‌ها رقم خورد و ارتباطی بسیار منطقی بین معلمان و دانش‌آموزان به صورت آنلاین برقرار شد.

رئیس هیات مدیره سازمان منطقه آزاد کیش تأکید کرد: زیرساخت‌های هر جامعه‌ای به میزان بسیار زیاد تحت تأثیر آموزش و پرورش است و اگر دقیق و اصولی به موضوعات این حوزه نظر کنیم، قطعاً نتایج مطلوب‌تری حاصل می‌شود؛ بنابراین تلاش ما باید بر این باشد که از امکانات موجود حداکثر استفاده را داشته باشیم و سطح کیفی آموزش و پرورش و خدمات آن را ارتقاء دهیم.

مظفری در ادامه گفت: به لحاظ شرایط میان اقشار مختلف جامعه مطرح شد:

در بازدید دکتر آخوندی از موسسه علوم و فنون کیش مطرح شد:

نقش موثر کلاس‌های آنلاین در روند پیشرفت عرصه آموزشی کیش

عضو هیات مدیره و معاون توسعه مدیریت سازمان منطقه آزاد کیش گفت: ویژگی اصلی برگزاری کلاس‌های آنلاین، استفاده بهینه از زمان و به حداقل رساندن هزینه‌های تردد به آموزشگاه‌ها است که در روند توسعه و پیشرفت عرصه آموزشی موسسه علوم و فنون کیش نقش بسزایی خواهد داشت.

در بازدید ناصر آخوندی معاون توسعه مدیریت سازمان منطقه آزاد کیش به همراه مسعود توفیقی عضو هیات مدیره و مدیرعامل موسسه علوم و فنون کیش، از ساز و کار جدید برگزاری کلاس‌های آنلاین این موسسه خبر داد و گفت: ویژگی‌های اصلی این کلاس‌ها استفاده بهینه از زمان و کاهش هزینه‌های تردد به آموزشگاه‌ها است که می‌تواند در عرصه آموزشی نقش بسزایی در توسعه و پیشرفت موسسه علوم و فنون کیش داشته باشد.

در ادامه این بازدید، مسعود توفیقی عنوان کرد: شرکت متقاضیان به صورت غیرحضوری در کلاس‌های آنلاین این موسسه ضمن این که فرصت یادگیری را افزایش داده است، مورد استقبال قابل توجه زبان‌آموزان از نقاط مختلف ایران نیز قرار گرفته است.

وی اظهار داشت: حضور ساکنین کیش در کلاس‌های از راه دور می‌تواند رسالت موسسه علوم و فنون کیش به عنوان بازوی آموزشی سازمان منطقه آزاد کیش را تقویت کند.

عضو هیات مدیره و مدیرعامل موسسه علوم و فنون کیش خاطر نشان کرد: آموزش آنلاین موسسه علوم فنون کیش به صورت تعاملی و مکالمه محور بوده و در آخر هفته‌ها و روزهای تعطیل امکان شرکت در کلاس برای طیف قابل توجهی از مخاطبان به ویژه مدیران، کارمندان و دانشجویان نیز فراهم شده است.

بنا بر این گزارش، آموزش آنلاین زبان در موسسه علوم و فنون کیش به عنوان یک مسئولیت اجتماعی پس از شیوع ویروس کرونا آغاز شده و اکنون مخاطبان بسیاری را به خود جذب کرده است.

گفتنی است تمامی علاقه‌مندان برای نام‌نویسی می‌توانند با شماره ۴۱۵۹۲۲۲۲ تماس بگیرند یا به وبسایت موسسه علوم و فنون کیش به نشانی www.kish-ist.net مراجعه نمایند.

در راستای مقابله با شیوع ویروس کرونا میان اقشار مختلف جامعه مطرح شد:

اقدامات پیشگیرانه مرکز توسعه سلامت کیش در سطح جزیره کیش

رئیس مرکز توسعه سلامت و سنگنوی شوری سلامت کیش اظهار داشت: به منظور حفظ سلامت مردم و امنیت اجتماعی، تشدید نظارت بر ۳۳۶۸ مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی و اماکن عمومی از اسفندماه ۹۸ تا فروردین سال جاری در سطح جزیره کیش صورت گرفته است.

محمدرضا رضائیان افزود: از اسفندماه ۹۸ تا فروردین سال جاری، ۵۱ مورد نمونه‌برداری از آب، ۳۶ مورد از نان، ۵ مورد از مواد غذایی، ۳۱۱ مورد کلرسنجی از آب آشامیدنی، ۱۴۸۴ مورد اندازه‌گیری (دما، روغن و نمک) توسط تجهیزات پرتابل در سطح جزیره کیش صورت گرفته و در دو ماه گذشته ۹ هزار و ۱۹۷ کیلو مواد غذایی غیرقابل مصرف جمع‌آوری و معلوم شده است.

وی افزود: از اسفندماه ۹۸ تا فروردین سال جاری، عواید متخلف به دلیل رعایت نکردن ضوابط بهداشتی پلمپ شده‌اند.

رئیس مرکز توسعه سلامت کیش با بیان اینکه از آغاز شیوع ویروس کرونا در سطح جزیره، این مرکز بر نحوه ضدعفونی کردن اماکن عمومی و رعایت ضوابط بهداشتی از سوی ساکنین کیش نظارت داشت، عنوان نمود: به منظور حفظ سلامت اقشار مختلف جامعه، نظارت بر رعایت ضوابط بهداشتی محیط با جدیت تمام و به صورت شبانه‌روزی در کیش انجام می‌شود.

رضائیان بر لزوم اهمیت آموزش‌های فردی در صنوف، توزیع بروشورهای آموزشی و بهداشتی در خصوص کروناویروس اشاره داشت و گفت: ساکنین جزیره کیش موقع خرید، به تاریخ تولید و انقضای مواد غذایی دقت کرده و در صورت مشاهده هرگونه مغایرت موارد را به سامانه ۱۹۰ اطلاع دهند.

رئیس مرکز توسعه سلامت کیش در پایان تأکید کرد: ساکنین جزیره کیش در زمان ضدعفونی و گندزایی سرویس‌های بهداشتی داخل منزل، درب، پنجره‌ها و راهروها را باز کنند تا گردش هوا در آن زمان وجود داشته باشد.

مدیر صنایع و تسهیل تولید سازمان منطقه آزاد کیش عنوان کرد:

حرکت کیش در مسیر توسعه طرح‌های تولیدی و صنعتی

مردم جزیره می‌تواند به صورت انبوه نیاز داخل کشور را نیز تأمین کند.

مدیر صنایع سازمان منطقه آزاد کیش در ادامه با اشاره به وضعیت نامطلوب و نابسامان صنعت ادرخت سبز، پیشنهاد امکان‌سنجی در تغییر کاربری برخی از واحدهای تعطیل با هدف ایجاد اشتغال، بهسازی، نوسازی و یا جابه‌جای واحدهای تولیدی، صنعتی و خدماتی فاز ۱ صنعت در درخت سبز را مطرح کرد و افزود: برای هر اقدامی در این منطقه، نیاز به اعلام نظر تفسیری طرح جامعه کیش توسط شرکت مشاور مادر داریم.

صمدی عنوان کرد: بیش از ۲۳۰ واحد تولیدی خدماتی و صنعتی در زمینی بالغ بر ۴۴ هکتار، از بیست سال قبل در این شهرک مستقر شدند

و اکثر آنها داری مالکیت شخصی هستند. مدیر صنایع و تسهیل تولید سازمان منطقه آزاد کیش در پایان، فراهم کردن امکان تغییر کاربری صنایع و تولیدی‌ها را در کمترین زمان ممکن و اسرع وقت، یکی از اقدامات و تدابیر مهم سازمان منطقه آزاد کیش و مدیریت صنایع این سازمان به منظور ایجاد رونق و بازگشایی واحدهای تعطیل و نیمه تعطیل برشمرد.

تولیدکنندگان و صنایع فعال در کیش از سوی آنها صورت گرفت.

صمدی اظهار کرد: به همت عالی یکی از شرکت‌های بزرگ تولیدی لوازم بهداشتی کیش و با توجه به نیاز امروز جامعه در شرایط اپیدمی کرونا، دستگاه‌های تولید اتوماتیک ماسک بهداشتی با تولید روزانه ۸۰ هزار عدد ماسک تجهیز و راه‌اندازی خواهد شد که این کارگاه و خط تولیدی مهم، ضمن تأمین نیاز

مدیر صنایع کیش عنوان کرد: حضور و فعالیت کارخانه‌های بزرگ با تولید اقلام مهم

دارویی، بهداشتی، نفتی و صنایع‌های تک در واحدهای مختلف تولیدی صنعتی کیش، مرهون برنامه‌ریزی‌ها، اقدامات صحیح و مساعدت‌های دکتر مظفری مدیرعامل محترم سازمان، دکتر آخوندی و مهندس مقدس‌زاده است که اقدامات قابل توجهی در جهت اصلاح شیوه‌نامه‌ها و تسریع و تسهیل امور

مدیر صنایع و تسهیل تولید معاونت اقتصادی سازمان منطقه آزاد کیش گفت: صنعتگران، کارآفرینان و تولیدکنندگان کیش در سال جهش تولید، با وجود بحران کرونا چرخ‌های تولید و توسعه صنعت در رونق دوباره بخشیدند.

سیدرضا صمدی اظهار داشت: بیش از ۱۰ کارخانه تولیدی صنعتی کاربری و تولید اقلام بهداشتی و آرایشی، تجهیزات و تاسیسات برودتی، صنایع چوب و مبلمان، تأمین تجهیزات صنایع نفتی و های‌تک با بیش از ۱۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری ارزی و ۴۰۰۰ میلیارد ریال سرمایه ریالی در سال جهش تولید و ادامه روند توسعه طرح‌های تولیدی و صنعتی جزیره کیش، اردیبهشت ۹۹ به چرخه صنعت و تولید جزیره کیش وارد خواهند شد.

وی با اشاره به اینکه در حال حاضر نزدیک به ۳۰۰ واحد تولیدی فعال در جزیره کیش داریم و تا پایان سال جاری ۴۳ واحد تولیدی جدید نیز به بهره‌برداری خواهد رسید، افزود: بیش از ۱۵۰۰ مهندس، پرسنل فنی و تخصصی و کارگر ساده در این پروژه‌ها جذب شده و اشتغال خواهند داشت.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی اظهار داشت:

صدور مجوز سرمایه‌گذاری خارجی برای سه واحد تولیدی منطقه آزاد انزلی

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی از صدور مجوز تضمین سرمایه‌گذاری خارجی برای سه واحد تولیدی منطقه آزاد انزلی از سوی سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی کشور خبر داد.

محمودولی روزبهان با اعلام این خبر اظهار کرد: بر این اساس، واحدهای تولیدی این منطقه جهت جذب سرمایه‌گذار جدید و افزایش میزان سرمایه‌گذاری خارجی، مجوزهای تضمین را دریافت نمودند.

وی، حوزه فعالیت سه واحد تولیدی منطقه متبوع خود را در زمینه تولید سیلندرهای چاپ، دستگاه دیگ خودرو و تولید خودروهای امداد و نجات اعلام کرد و افزود: با مجوز تضمین سرمایه‌گذاری خارجی صادره، زمینه افزایش حجم سرمایه لازم جهت تولید محصولات جدید، گسترش ظرفیت تولید و بهره‌گیری از تکنولوژی جدید در مسیر تکمیل خط تولید برای سه واحد تولیدی فوق فراهم می‌شود.

رئیس هیات مدیره سازمان منطقه آزاد انزلی ویژگی مشترک سه واحد تولیدی فوق را جذب شریک و سرمایه‌گذاری خارجی، انتقال دانش و تکنولوژی جدید، صادرات محور بودن و بی‌نیازی کشور از واردات از طریق تامین نیازهای داخلی عنوان نمود و گفت: سازمان منطقه آزاد انزلی در راستای اجرای بسته‌های حمایتی و تشویقی خود از سرمایه‌گذاران تولیدی - صادراتی، با همکاری وزارت اقتصاد و

دارایی نسبت به صدور مجوز تضمین سرمایه‌گذاری برای سه شرکت مزبور اقدام نموده که به افزایش حجم سرمایه خارجی این سه شرکت به حدود مجموع ۲۰ میلیون دلار شده است.

روزبهان درخصوص دستاوردهای همکاری با وزارت اقتصاد و سازمان سرمایه‌گذاری کشور توضیح داد: همکاری بین نهادی در راستای اجرای هرچه بهتر مقررات سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد و حمایت از سرمایه‌گذار خارجی، به ایجاد انگیزه برای گسترش فعالیت، توسعه طرح‌های سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه‌گذاران جدید منجر می‌شود و با توجه به مزایا و معافیت‌های مناطق آزاد خصوصا ویژگی‌های منحصر به فرد منطقه آزاد انزلی در عرصه روابط کشورمان با اتحادیه

اقتصادی اوراسیا و کریدورهای بین‌المللی، توسعه چنین همکاری‌هایی دستاوردهایی چون جذب سرمایه‌گذاران بیشتر خارجی، افزایش میزان تولید و اشتغال‌زایی و به تبع آن اجرایی شدن راهبرد جهش تولید را به همراه خواهد داشت.

وی افزود: در چارچوب مجوز تضمین سرمایه‌گذاری خارجی صادره شده، طرح‌های سرمایه‌گذاری مشمول تضمین پرداخت غرامت در صورت ملی شدن و سلب مالکیت، تضمین جبران زیان ناشی از ممنوعیت و یا توقف اجرای موافقت‌نامه‌های مالی در سرمایه‌گذاری‌های خارجی به روش ترتیبات قراردادی بر اثر وضع قانون و یا تصمیمات دولت و تضمین خرید کالا و خدمات تولیدی طرح سرمایه‌گذاری خارجی در مواردی که دستگاه دولتی خریدار

توسط معاون فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد انزلی صورت گرفت:

تجلیل از کودک پهلوان شطرنج‌باز گیلانی

معاون فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد انزلی با برگزاری جلسه‌ای با حضور مدیر فرهنگی و برخی مسئولین ورزشی استانی و خانواده ورزشکار، از بهسا مقصودی کودک شطرنج‌باز گیلانی که کاپ اخلاق هجدهمین دوره رقابت‌های بین‌المللی کاسپین کاپ را کسب کرده بود، با اهداء لوح یادبود، تقدیر به عمل آورد.

سیدحجت مهدوی سعیدی در این جلسه اقدام انسان‌دوستانه وی را در رعایت اصول اخلاق پهلوانی با رفتارهای پوریایی ولی و جهان پهلوان تختی مقایسه کرد و گفت: نمونه حرکت زیبای سرکارعالی در مواجهه با حریفی که دچار ضعف و حادثه‌ای شده را می‌توان در عملکرد آن اسطوره‌های قهرمانی و پهلوانی نیز مشاهده کرد. در چنین شرایطی بدون استفاده از نقطه ضعف حریف، مبارزه عادلانه‌ای داشته و رقبای خود را شکست می‌دادند؛ موضوعی که به جهانی شدن آوازه

همزمان با روز جهانی کارگر صورت گرفت:

تجلیل و تقدیر از کارگران نمونه منطقه آزاد انزلی

همزمان با روز جهانی کارگر، آیین تجلیل از کارگران نمونه منطقه آزاد انزلی با حضور معاونین، مدیران سازمان منطقه آزاد انزلی، روسای تشکلهای اقتصادی و کارآفرینان و جامعه کارگری منطقه در سالن جلسات این سازمان برگزار شد.

در این مراسم، عضو هیات مدیره و معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری منطقه آزاد انزلی ضمن تقدیر از زحمات و خدمات کارگران فعال در واحدهای تولیدی بیان کرد: بر اثر شیوع ویروس کرونا، فعالان اقتصادی و واحدهای تولیدی در ماه‌های گذشته شرایط سختی را سیری کردند؛ اما در این شرایط سخت، کارگران سختکوش و با اراده، همچون سربازان خط مقدم، مجاهدانه پای کار آمده و با تولید ملزومات مورد نیاز علاوه بر تامین و تولید کالاهای اساسی در افزایش سرعت روند کنترل بیماری کرونا و کاهش تعداد بیماران نقش موثری ایفا نمودند.

ویدعنوان پهلوان با اشاره به اینکه منطقه آزاد انزلی در بین مناطق آزاد کشور عملکرد بسیار خوبی را در زمینه تولید ملزومات پزشکی داشته است، خاطر نشان نمود: خوشبختانه در زمینه تولید انواع ماسک، محلول‌های ضدعفونی و لباس ایزوله پزشکی و بیمارستانی و دستگاه‌های آون ژنراتور، با همت واحدهای تولیدی و کارگران بی‌نیاز شده‌ایم و لذا به رسم ادب و وظیفه ضمن عرض خلاقیت به کارفرمایانی که در این شرایط سخت پای کار بودند، دست همه کارگران زحمتکش این واحدهای تولیدی را می‌بوسم که در سخت‌ترین شرایط هم با تلاش خود چرخ‌های اقتصاد منطقه و کشور را به چرخش درآوردند.

وی در ادامه، به تحریم‌های ظالمانه مستکبران علیه کشور و ملت ایران اشاره و افزود: دشمنان با اعمال تحریم‌های سخت قصد ایجاد رکود در فعالیت‌های

بخش‌ها اعم از خدمات، کشاورزی، اداری و عمرانی و غیره در طی سنوات گذشته ایجاد شده است که با رویکرد سازمان در زمینه جهش تولید، تلاش مضاعف صورت خواهد گرفت تا با ایجاد همکاری و هم‌افزایی فی مابین کارفرمایان، کارگران، بخش‌های دولتی و غیردولتی مرتبط با تولید و سازمان منطقه در این راستا گام‌های بلندتری در سال جدید برداریم.

در ادامه این نشست، معاون فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد انزلی با اشاره به اینکه تکریم کارگران در فرهنگ اسلامی همواره مورد تاکید بوده است، بیان داشت: در دین اسلام به انجام کار و تکریم کارگران بسیار سفارش شده و این امر جزء سیره پیغمبران و پیامبران اسلام است و با بهره‌گیری از الگوی توسعه در فرهنگ اسلامی می‌توان بسیاری از نیازهای این قشر را برطرف کرد. سیدحجت مهدوی سعیدی در ادامه، بخشی از

انحصاری و یا عرضه‌کننده کالا و خدمات تولیدی به قیمت رایانه‌ای می‌شوند.

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی با بیان اینکه با مجوز تضمین سرمایه‌گذاری خارجی صادر شده سه شرکت تولیدی این منطقه، دارای حقوق و تسهیلاتی از قبیل برخورداری از حقوق، حمایت‌ها و تسهیلات یکسان با سرمایه‌گذاری داخلی، انتقال آزادانه اصل سرمایه و منافع ناشی از سرمایه‌گذاری در کشور به صورت ارز و یا کالا و ارائه تسهیلات و همچنین ارائه روادید اقامت سه ساله در ایران برای سرمایه‌گذاران خارجی، مدیران، کارشناسان و بستگان درجه یک آنها و امکان تمدید آن می‌شوند، افزود: از سوی دیگر براساس این مجوز، امکان ارجاع اختلافات سرمایه‌گذاری به مراجع بین‌المللی و انتخاب روش سرمایه‌گذاری در طرح موردنظر به صورت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) یا ترتیبات قراردادی از جمله روش‌های BOT، بای‌بک و مشارکت مدنی توسط سرمایه‌گذار، نیز فراهم می‌شود.

گفتنی است، براساس قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری‌های خارجی کشورمان، سرمایه‌گذاران خارجی می‌توانند بخشی از سرمایه خود را از منابع داخلی و خارجی به صورت وام تهیه نمایند و از مزایایی چون معافیت مالیاتی هم‌عرض معافیت‌های مالیاتی مناطق آزاد برخوردار شوند.

اخبار منطقه آزاد انزلی

دیدار مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی با معاون اول قوه قضائیه

دکتر محمودولی روزبهان رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی با حجت الاسلام والمسلمین غلامحسین محسنی اژه‌ای دیدار و گفت‌وگو کرد.

در این نشست، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی گزارشی از روند پرونده‌های قضائی باقی مانده سازمان متبوع خود ارائه کرد و معاون اول قوه قضائیه با تاکید بر صیانت از بیت‌المال اظهار نمود: حفظ بیت‌المال و نظارت مستمر و هوشمندانه، از موارد مهمی است که باید توسط کارگزاران نظام مورد توجه جدی قرار گیرد.

مشاور امور امنیتی مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی اظهار داشت:

شهادت، انسان‌های معمولی که تنها تفاوت آنها بصیرت و بهره‌برداری از فرصت‌های زمانه بود

مقابله با ویروس کرونا، این دیدار و گرامیداشت به تأخیر افتاد، اما تقدیر از ورزشکاران الگوساز گیلان زمین از رویکردهای سازمان منطقه آزاد انزلی بوده و خواهد بود.

گفتنی است، بهسا مقصودی، در نهمین دور از هجدهمین دوره رقابت‌های بین‌المللی شطرنج کاسپین کاپ که بهمن‌ماه سال گذشته به مناسبت دهه مبارکه فجر با حضور ۹۰۶ ورزشکار از ۱۱ کشور در سالن یادگار امام رشت برگزار شده بود، هنگام مواجه شدن با گریه و ناراحتی حریف که در آستانه شکست از وی بود، از پیروزی صرف نظر کرده و به رسم شطرنج‌بازان بزرگ پیشنهاد مساوی داد تا در یک حرکت مبتنی بر ارزش‌های والای انسانی، مانع ناراحتی رقیب خود شده و اسباب خوشحالی او را فراهم نماید. در پایان این مسابقات، برگزارکنندگان نیز به پاس ادای احترام و تقدیر از وی، کاپ اخلاق این رقابت‌ها را به بهسا مقصودی اعطا کردند.

به مناسبت ایام ماه مبارک رمضان، جلسه خاطره‌گویی دفاع مقدس با موضوع این ماه رحمت الهی، با حضور سرهنگ عباس بایرامی مشاور امور امنیتی مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی از رزمندگان و فرماندهان هشت سال دفاع مقدس برگزار شد.

در این جلسه که به همت معاونت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد انزلی و با رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی برپا شد، سرهنگ پاسدار عباس بایرامی به بیان خاطراتی از رشادت و دل‌ورمردی‌های رزمندگان گیلانی هشت سال دفاع مقدس و مدافعان حرم در سوریه پرداخت.

وی با تصریح بر لزوم آشنایی نسل امروز و آینده با رشادت‌ها، سیره عملی و افکار شهدا و رزمندگان، تاکید کرد: تمام شهدا انسان‌های معمولی بودند، تنها تفاوت آنها با دیگران بصیرت و بهره‌برداری از فرصت‌های زمانه خود و شعاع نورانی امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی بود.

همچنین، مشاور امور امنیتی مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی در این نشست به خاطره‌گویی از منش و رفتارهای چند تن از شهدای دفاع مقدس استان در ماه مبارک رمضان پرداخت.

گفتنی است، سلسله نشست‌هایی با موضوعات فرهنگی هر روز در ایام ماه رمضان پس از اقامه نماز ویژه کارکنان سازمان منطقه آزاد انزلی در سالن جلسات برگزار می‌گردد.

بررسی راهکارهای دستیابی ارس به درآمدهای جدید پایدار:

ظرفیت‌های موجود جهت توسعه منابع درآمدی در منطقه آزاد ارس

گزارش:
صادق پورصادق

مناطق آزاد در ایران به صورت مستقل و بدون استفاده داشتن سهمی مشخص از بودجه ملی از ابتدای تاسیس خود اداره می‌شوند. تجربه مناطق آزاد در خودکفایی از بودجه نفتی و حتی مالیات می‌تواند الگویی در مدیریت اقتصاد کلان کشور علی‌الخصوص در شرایط تحریمی فعلی باشد. اما این امر نمی‌تواند واقعیت غیرقابل انکار ضرورت توسعه و متنوع‌سازی منابع درآمدی را بیوشاند.

در حال حاضر عمده‌ترین منابع درآمدی مناطق آزاد از قبل فروش زمین و دریافت عوارض کالا تامین می‌شود و این منابع درآمدی در دو سال گذشته به شدت تضعیف شده و در مواردی همچون عوارض خروج از کشور در برخی مناطق مانند منطقه آزاد ارس، از سید درآمدی حذف شده است. بنابراین سازمان‌های مناطق آزاد با کمبود بودجه در تامین مالی پروژه‌های عمرانی و حتی هزینه‌های جاری مواجه هستند. بنابراین لازم است برای مدیریت امور مالی و ایجاد تعادل در سیستم مالی-هزینه‌ای سازمان‌های مناطق آزاد، به فکر منابع درآمدی جدید و بديعی باشند که قابلیت افزایش و پایداری زمانی هم داشته باشند.

اما واقعیت این است که ارائه نسخه‌ای واحد برای توسعه و متنوع‌سازی منابع درآمدی برای همه مناطق بسیار مشکل بوده و حتی معقول نیست و هر کدام از ۷ منطقه آزاد برحسب پتانسیل‌های ذاتی خودشان می‌توانند منابع جدید درآمدی برای خود تعریف نمایند. منطقه آزاد ارس در شمالغرب کشور دارای چه ظرفیت‌هایی برای توسعه و متنوع‌سازی منابع درآمدی خود می‌باشد؟ این سوال تعیین کننده، موضوع اصلی این مطلب و نیز تعیین حدود و ضغور نوشتار ما می‌باشد.

منطقه آزاد تجاری-صنعتی ارس

منطقه آزاد ارس به وسعت ۵۱۰۰۰ هکتار در طول مرزهای شمالغرب کشور با نخجوان در زون مرکزی جلفا، ارمنستان در زون نوردوز، جمهوری آذربایجان در زون خدآفرین همسایه است و در حوزه صنعت، کشاورزی، ترانزیت، تجارت و گردشگری دارای پتانسیل‌های قابل توجهی می‌باشد.

گمرک جلفا زمانی یکی از فعال‌ترین گمرکات کشور و نقطه ثقل تعاملات ایران با شوروی سابق بوده است. سابقه حضور این منطقه در حوزه تعاملات اقتصادی کشور با مناطق پیرامونی در کنار مزیت‌های قانونی مناطق آزاد و زیرساخت‌های فراهم شده در بخش صنعت، کشاورزی، ترانزیت و تجارت و همچنین توسعه محیط زندگی اجتماعی و ایجاد پیش‌نیازهای رفاه فردی و اجتماعی به منطقه آزاد ارس هنوز هم امکان می‌دهد که لنگرگاه تعاملات اقتصادی ایران با کشورهای سه‌گانه قفقاز و حتی اروپای شرقی باشد.

در کنار ظرفیت‌های سنتی منطقه آزاد ارس، این ناحیه راهبردی از کشور، در حوزه زیرساخت‌های اطلاعاتی جایگاه ویژه‌ای دارد و به خاطر قرار گرفتن در مسیر فیبر نوری بین قاره‌ای، می‌تواند یک محیط خاص الکترونیکی و اطلاعاتی کاملی را فراهم نماید.

ظرفیت‌های ارس در تنوع‌بخشی به درآمدها

ارس همانطور که گفته شده براساس استراتژی‌های تدوین شده و همچنین پتانسیل‌های ذاتی منطقه در چند زمینه ویژه می‌تواند بسترساز فعالیت اقتصادی ممتاز باشد و از قبل همین موضوع با ارائه خدمات مرتبط با هر یک از عرصه‌های اقتصادی پیشرو در ارس، درآمدهای سازمان را تامین نماید. البته مقدمه پرداختن به این امر مهم؛ اول، تغییر نگاه سازمان به ظرفیت‌های اقتصادی و به فعالین اقتصادی و دوم توجه فعالین اقتصادی به ارزش خدمات دریافتی از سوی سازمان منطقه آزاد ارس می‌باشد. در این راستا باید این نگرش شکل بگیرد که فلسفه وجودی سازمان منطقه آزاد، تعریف و بسترسازی فرصت‌های اقتصادی، متناسب با ظرفیت‌های ذاتی ارس و هم‌گام با اقتصاد منطقه‌ای و جهانی می‌باشد و در این راستا ملزم هستند با استفاده از قوانین موجود، سهل‌ترین روند شکل‌گیری کسب و کارهای مولد و صادرات‌گرا را ایجاد نمایند. از سوی دیگر، فعال اقتصادی هم باید در نظر داشته باشد که در مقابل دریافت خدمت شایسته،

هدفمند و سریع، ملزم به پرداخت بهای آن است و این بده بستان برای بقای سیستم نه از باب اداری، بلکه از باب منطقی و اصولی لازم است و منطقه آزاد به این خاطر منطقه آزاد نیست که همه چیز در آن آزاد و رایگان باشد، بلکه آزادی در وهله اول در تعریف کسب و کاری هوشمندانه و متناسب با ظرفیت‌های منطقه بوده و در وهله بعد، آزادی از قید و بندهای اداری مضاعف رایج در سرزمین اصلی می‌باشد.

ظرفیت‌های موجود در حوزه کشاورزی ارس

عبور رودخانه مرزی ارس از آذربایجان شرقی سبب شده تا این استان به یکی از مناطق سرسبز و خوش آب و هوا که استعداد بالایی در زمینه تولیدات باغی، کشاورزی و آبی‌پروری دارد، تبدیل شود. این منطقه تاکنون در حوزه کشاورزی توسعه خوبی را تجربه کرده و امروز به هاب محصولات گلخانه‌ای کشور نیز تبدیل شده است و می‌تواند الگویی برای دیگر استان‌ها باشد. دشت ۱۸۰۰ هکتاری گردیان یکی از بسترهای مناسب تولید محصولات باغی است که ظرفیت صادرات کالا را نیز دارا است و می‌تواند منبع در آمدی مناسب برای کشاورزان منطقه باشد. ۱۴۲۱ هکتار از این زمین‌ها به احداث باغ (زردآلو، انگور، پسته، آلبالو، فندق، سیب و مابقی کشت مخلوط) و ۴۱۲ هکتار برای زراعت (یونجه، ذرت علوفه‌ای و جالیز در کنار گندم و جو) اختصاص پیدا کرده است و حدود ۲۰ هزار تن انواع محصولات باغی در این دشت تولید می‌شود.

همچنین باید گفت دشت گردیان توانایی ایجاد اشتغال‌زایی برای حدود ۱۵۶۰ نفر از افراد بومی منطقه را دارد. دشت گلفرج نیز با مساحت ۱۲۴۵۰ هکتار نیز یکی از طرح‌های مهم بخش صنعت کشاورزی منطقه آزاد ارس و استان محسوب می‌شود که با هدف استفاده حداکثر از پتانسیل آبی رودخانه‌های مرزی کشور مورد استفاده قرار گرفته است. بخش مهمی از صادرات کشاورزی منطقه آزاد ارس از تولیدات گلخانه‌ای است. وجود بیش از ۳۶۵ هکتار سایت گلخانه‌ای در منطقه و فعالیت ۶۰ واحد گلخانه‌ای، نشان بر اهمیت این صنعت در منطقه و موفقیت روزافزون آن دارد.

اما مهم‌ترین بخشی که می‌تواند بسترساز خلق یک فرصت درآمدی برای سازمان منطقه آزاد ارس در حوزه کشاورزی باشد، علاوه بر فرصت‌های موجود در زمینه آموزش، تحقیق-توسعه، همکاری با شرکت‌های بازاریابی بین‌المللی به نفع شرکت‌های موجود در منطقه و دریافت هزینه توسعه خدمات زیرساختی جدید، موضوع ورود مشارکتی سازمان منطقه آزاد ارس به ایجاد صنایع تبدیلی کشاورزی است.

گذشت زمان و شرایط بازار نشان می‌دهد که در حوزه صنایع تبدیلی و بسته‌بندی محصولات کشاورزی ارس نیازمند واحدهای فعال می‌باشد تا مسیر صادرات را برای این محصولات هموارتر نماید، اما به دلایل مختلف از جمله عدم استقبال سرمایه‌گذاران از این فرصت به خاطر رویه‌های اداری پیچیده و زمان‌بر، این امر تا تاکنون با پاسخ درخوری مواجه نشده و سازمان منطقه آزاد ارس می‌تواند با استفاده از شرکت‌های تابعه خود، به صورت مشارکتی زمینه ایجاد واحدهای تبدیلی و بسته‌بندی محصولات کشاورزی

متناسب با سلاقی مصرفی بازارهای هدف را فراهم نماید.

ظرفیت‌های حوزه صنعت

طراحی و فعال بودن چندین سایت صنعتی برای صنایع کوچک، متوسط و بزرگ در منطقه آزاد، نشان‌دهنده آن است که ارس یکی از صنعتی‌ترین مناطق آزاد ایران است و نزدیک ۲۰۰ واحد صنعتی کوچک و متوسط در این منطقه فعال هستند و میلیون‌ها دلار کالاهای تولید این صنایع به خارج از کشور از جمله به آذربایجان، ترکیه، گرجستان و اروپا صادر می‌شود. اما مهم‌ترین خلاهای موجود در بخش صنعتی ارس در شرایط تحریمی موجود در حوزه‌های؛ بازاریابی بین‌المللی، بحث تحقیق و توسعه در مورد اقلام ضروری تحریمی، تامین سرمایه در گردش و برگشت‌پذیری پول صادرات است.

در این حوزه‌ها، سازمان منطقه آزاد ارس و یا شرکت‌های تابعه می‌توانند با تعریف پروژه‌های همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان در جهت رفع مشکلات صنایع منطقه در بخش بازاریابی و فروش و نیز تحقیق و توسعه همکاری نماید و با کسب نیازمندی‌های شرکت‌های منطقه این نیازمندی‌ها را با تعریف اولویت و حفظ محرمانگی از طریق شرکت‌های دانش‌بنیان پیگیری نماید.

گردشگری؛ توریسم سلامت کیسه زر یا مجرای بلا

منطقه آزاد ارس، به دلیل داشتن نواحی کشاورزی و باغات زیبا و فراوان، مستعد راه‌اندازی «گردشگری کشاورزی» است. باغ‌های وسیع و متنوع این منطقه به همراه گلخانه‌هایی پر از میوه و صیفی‌جات، این پتانسیل را برای منطقه به ارمغان آورده که با معرفی و گشت‌زنی در این محدوده‌ها بتوانند هم محصولات خود را معرفی کنند و هم به رونق این صنعت در منطقه کمک نمایند.

در کنار گردشگری کشاورزی، دو حوزه در گردشگری وجود دارد که نیازمند دخالت عنصر اقتدار دولتی است؛ یکی گردشگری سلامت و دیگری ایجاد پدیده‌های گردشگری متناسب و بدیع در کرانه‌های رودخانه ارس است. گردشگری سلامت موضوعی به شدت حساس، پیچیده و در عین حال سودمند است، اما برای راه‌اندازی این صنعت در منطقه آزاد ارس فقط ایجاد کلینیک‌ها تخصصی و یا جذب کارهای پزشکی-پرستاری با تجربه و ماهر کافی نمی‌باشد. با وجود این که شهر جلفا مسیر یکی از مهم‌ترین جریان‌های گردشگری سلامت از حوزه قفقاز به سمت تبریز بوده است، اما نوع نگاه به این موضوع همیشه در بین مسئولین منطقه و شهرستان حاشیه‌ای می‌باشد.

گردشگر سلامت یا به واسطه تجربه و ارتباطات خودش و یا اعتماد کردن به عوامل محلی از قبیل رانندگان سواری‌های بین شهری که وارد ایران می‌شوند و در اغلب موارد بدون نتیجه رضایت‌بخش و با پرداختن هزینه‌های گزاف با دلخوری از ایران خارج می‌شوند و این امر نشان می‌دهد که در طول جریان حضور او در ایران با عناوین مختلف مورد سوءاستفاده قرار گرفته و حضور او به عنوان یک فرصت مغتنم برای سودجویی مقطعی تعبیر شده است. در حالی که همان طور که بحران کرونا نشان داد، نظام بهداشت و سلامت ایران این پتانسیل را دارد که

حتی در شدیدترین بحران‌های مرتبط با حوزه بهداشت و سلامت با استفاده از ظرفیت‌های سخت‌افزاری و انسانی خود، عملکرد موفق و رضایت‌بخشی داشته باشد و یقیناً این موفقیت بخش بهداشت و درمان کشورمان در مدیریت کرونا، توریسم سلامت را بیش از گذشته در ایران فعال‌تر خواهد کرد، اما برای بهره‌گیری حرفه‌ای و اصولی از این فرصت، از همین حالا نیازمند برنامه‌ریزی هوشمندانه و با مشارکت فعال بخش دولتی برای مدیریتی مقتدرانه موضوع به نفع منافع ملی و منافع اقتصادی هستیم.

در این بخش، منطقه آزاد ارس می‌تواند از طرح‌های ایجاد مجتمع‌های مجهز درمانی و بهداشتی بخش خصوصی حمایت ساختاری نماید و در این طرح‌ها مشارکت مادی و معنوی داشته باشد تا ضمن مدیریت جریان ورودی گردشگر سلامت به شمالغرب ایران با محوریت ارس، از هدر رفت فرصت پساکرونا در گردشگری سلامت و بر باد رفتن اعتماد غیرایرانی به کارآمدی و سلامت نظام درمانی ایران جلوگیری نماید.

در مورد ایجاد مظاهر گردشگری در کرانه رودخانه ارس هم، به دلیل قوانین حفاظتی و امنیتی کشور و قانون رودخانه‌های مرزی، احتمالاً ایجاد دیالوگ سازنده و رضایت‌بخش بین بخش خصوصی و نهادهای مربوطه به آسانی صورت نخواهد گرفت و رسیدن به سطحی از اعتماد متقابل در این حوزه بین طرفین قابل توجه نیست؛ اما با دخالت سازمان منطقه آزاد ارس و رفع نگرانی نهادهای مرتبط، کران‌های رودخانه ارس می‌تواند به محلی برای ایجاد تفرجگاه‌های آبی مانند دهکده آبی تبدیل شود.

حوزه تجارت و مراکز نمایشگاهی

بخش تولیدات صنعتی و کشاورزی ارس برای ایجاد ارتباط سودمند با بخش گردشگری نیازمند فضای مناسب می‌باشد و این فضا می‌تواند در مراکز نمایشگاهی بزرگ تعریف شود. بسیاری از تولیدات صنایع ارس، از جمله برندهای مطرح جهانی هستند که دارای کیفیت و قیمت بسیار مناسب برای مصرف کننده داخلی می‌باشند، اما گردشگران منطقه آزاد ارس اکثراً با عنایت به قربات جغرافیایی ارس به ترکیه، به دنبال اجناس ارزان قیمت و مرغوب ترک می‌باشند و بخش تجاری و مراکز خرید نیز مجبور به تبعیت از سلاقی و خواسته‌های گردشگران برای تامین هزینه‌ها و فروش می‌باشند؛ اما در صورت وجود یک مرکز نمایشگاهی بزرگ در کنار مراکز گردشگری ارس، صنایع و تولیدکنندگان منطقه می‌توانند محصولات خود را در این نمایشگاه به گردشگران عرضه نمایند.

حمل و نقل بین‌المللی؛ فرصتی ناب به اسم پلاک ارس

منطقه آزاد ارس از قدیم‌الایام در محور کریدورهای تجاری و ترانزیتی بین‌المللی قرار داشته است و این ظرفیت بزرگ و مهم، ایجاد کننده فرصت‌های بی‌شمار کسب و کار به نفع مردم منطقه بوده است؛ اما با گذشت زمان و وقوع برخی اتفاقات از جمله بسته شدن مسیر ریلی ایران به حوزه شوروی سابق، حوزه ترانزیت و حمل و نقل با رکود بزرگ مواجه شده، به طوری که در تعریف یکی از نقاط آسیب‌پذیری منطقه آزاد ارس، بحث بن‌بست ارتباطی از زبان کارشناسان به کرات مطرح شده است؛ ولی با تلاش سازمان منطقه آزاد ارس،

امروز مسیرهای ترانزیت و حمل و نقل زمینی-ریلی در حال بازتعریف و فعال شدن است و با تحقق پروژه‌های در دست اقدام در حوزه ریلی و جاده‌ای، امید می‌رود ارس یکی از مراکز تخلیه و بارگیری کالا در قالب کریدور ترانزیتی «یک راه، یک کمربند» چین و کریدور شمال-جنوب باشد. اما در سیستم حمل و نقل کشور به صورت کلی و در سیستم حمل و نقل ارس به صورت خاص، یک نقیصه ساختاری وجود دارد و آن ضعیف بودن تشکلهای حمل و نقل و نیز کهنه بودن ناوگان‌های حمل و نقل کالا است.

با وجود این که یکی از مهم‌ترین مراکز صنعتی تولید کننده‌های باری کشور، در این منطقه قرار داشته، اما بخش ترانزیت منطقه به صورت جدی نتوانسته‌اند از این ظرفیت بزرگ به درستی بهره‌برداری کنند؛ ولی در کنار ظرفیت صنعتی موجود در بازسازی ناوگان حمل و نقل باری ارس، یک ظرفیت منحصر به فرد هم وجود دارد که برای استفاده از آن باید اراده‌ای قوی‌تر از بخش خصوصی وارد عمل شود و شاید تشکیل یک شرکت حمل و نقل بین‌المللی مشارکتی بین شرکت‌های تابعه ارس و بخش خصوصی برای بهره‌برداری از فرصت واردات کامیون‌های استاندارد پلاک ارس راهکار جالبی باشد.

این کامیون‌ها می‌توانند با رایزنی‌های مسئولین منطقه، عموماً بین منطقه و بنادر جنوبی و در قالب کریدورهای حمل و نقل بین‌المللی فعال شوند و از فعالیت در بخش ترانزیت باری کالای داخلی منع شوند. در این صورت نه تنها استانداردهای بین‌المللی در مورد کامیون‌ها و کسندده‌های باری توسط این شرکت مشترک تامین می‌شود، بلکه اعتماد بازرگانان برای هدایت بارهای خودشان از کریدورهای «پلاک ارس»‌ها بیشتر از قبل جذب می‌شود.

عوارض خدمات موجود در قالب سامانه جامع پنجره واحد

همان طور که وجود فعالین اقتصادی برای ادامه حیات سازمان منطقه‌ای ارس ضروری و حیاتی می‌باشند، در عین حال وجود سازمان منطقه آزاد برای تداوم جریان مثبت اقتصادی به نفع فعالین اقتصادی و پویایی فضای کسب و کار لازم است. در این راستا بخش اداری سازمان می‌تواند با توسعه سیستم خدمات پنجره واحد، ضمن ارائه کدهای خدمت به مشتریان و فعالین اقتصادی ارس، بخشی از خدمات اداری را از طریق سیستم‌های برخط و الکترونیکی به فعالین اقتصادی عرضه کند و در مقابل آن به ازای صرفه‌جویی انجام شده در زمان، سرعت و دقت انجام امور، هزینه‌های اشتراک در سامانه جامع پنجره واحد را از فعالین اقتصادی برای حفظ و توسعه این امر دریافت نماید.

به طور حتم این قبیل دریافت‌ها برای تجدید خدمات اداری نظیر خدمات شهری و تجاری قابل محاسبه است، اما باید قبل از تعیین هرگونه نرخ و بهایی برای خدمات، متمایز بودن و متناسب بودن خدمات ارائه شده از منظر منطقه آزاد بودن برای مخاطبین، ارسوندان و فعالین اقتصادی تبیین گردد. دریافت هزینه به ازای خدمات معمول نمی‌تواند در منطقه آزاد قانع کننده باشد و زندگی اجتماعی در منطقه آزاد ارس باید یک تفاوت‌های اساسی با سرزمین اصلی داشته باشد تا برای بهره‌مندی از آن، بهای آن را پرداخت کرد.

محیط اقتصادی دانش‌بنیان و اقتصاد نوآور

مهم‌ترین مقوله در شرایط امروزی جامعه ما، جذب و جلب اعتماد اولیه به کارآمدی طرح‌های شرکت‌های دانش‌بنیان و نیز مدیریت و جهت‌دهی به عطش خلاقیت آنها متناسب با نیازهای روزمره و راهبردی جامعه داخلی و جامعه جهانی است. در تحلیل‌های اخیر از آینده نظام اقتصاد جهانی در دوره پساکرونا و حتی در رتبه‌بندی اقتصادهای برتر جهانی در ۳۰ سال آینده، مهم‌ترین عنصری که بیشترین توجه را در تحلیل کارشناسان به خود جلب کرده است، توانایی جوامع در «نوآوری» و «کارآفرینی» است؛ به طوری که این دو عنصر که در واقع دو روی یک سکه هستند، تأثیری قاطع بر آینده اقتصاد جهانی خواهند داشت و مسیر هر دو طرف اقتصاد، یعنی هم طرف عرضه و هم طرف تقاضا به شدت تحت تأثیر این دو عنصر قرار خواهد گرفت.

در این شرایط، منطقه آزاد ارس که مهم‌ترین زیرساخت نهادی حمایت از اقتصاد دانش‌بنیان، یعنی صندوق حمایت مالی از طرح‌ها دانش‌بنیان را ایجاد کرده است، می‌تواند در قالب پروژه‌های مشارکتی با شرکت‌های دانش‌بنیان، در مسیر رفع نیازمندی‌های شرکت‌های صنعتی و کشاورزی منطقه حرکت کرده و با تعریف اولویت‌های پژوهشی و نوآورانه متناسب با بازارهای هدف و همسایه، اقتصاد دانش‌بنیان و صادرات‌محور را پایه‌ریزی نماید.

اقتصاد مبتنی بر دریا، راهبردی موثر در توسعه کشور:

توسعه اقتصاد دریا محور با ایجاد بنادر نسل سوم

گزارش:

قریبا شیخی

اهمیت دریا و نقش آن در اقتصاد و زندگی امروز انکارناپذیر است. منافع کشورهای صاحب دریا ارتباطی مستقیم با نیازمندی‌ها، توانایی‌ها و فرهنگ آنها دارد و در واقع سیاست دریایی آن کشورها براساس این مشخصات تدوین می‌شود. سیاست‌های توسعه اقتصاد دریا در قالب راهبرد دریایی کشورها تبیین می‌شود و اهداف اقتصادی، سیاسی و نظامی را به دنبال دارد. دستیابی به هر یک از اهداف مذکور به میزان به کارگیری صحیح و موثر نیروی انسانی، ابزار و تجهیزات و زیرساخت‌های قانونی بستگی دارد. دریاهای و سواحل پتانسیل فوق‌العاده‌ای در روند اجرای اقتصاد مقاومتی دارند و می‌توانند بخش بزرگی از اهداف اقتصادی کشور را محقق سازند، به طوری که علاوه بر ایجاد درآمدزایی، آرزواری، ایجاد اشتغال، تامین نیازهای ساکنان بومی و بسیاری از موارد اقتصادی دیگر، به حفظ و ثبات بافت جمعیتی شهرهای ساحلی نیز قوام بخشد.

امروزه بالغ بر ۹۰ درصد از تجارت جهانی از طریق حمل و نقل دریایی انجام می‌گیرد، زیرا این نوع حمل و نقل دارای مزایای قیمت ارزان، انتقال حجم و وزن انبوه کالا، انتقال سریع و بی‌خطر کالاها است. این مزایا باعث گردیده که حمل و نقل دریایی و راه‌های آبی از توجه ویژه‌ای برخوردار باشند. به طور میانگین سالانه حدود ۲۵ هزار میلیارد تن بار توسط حمل و نقل دریایی جابه‌جا می‌شود. حمل و نقل دریایی کالاها نقش کلیدی در تجارت خارجی به ویژه تجارت فرآرهای جهان دارد، لذا بدون وجود حمل و نقل دریایی، واردات و صادرات کالا که پایه تجارت مدرن جهانی است، امکان‌پذیر نیست.

ایران با وجود داشتن کیلومترها خط ساحلی در جنوب و شمال کشور و دسترسی به آب‌های آزاد، سهم زیادی از اقتصاد دریامحور ندارد و از این ظرفیت به جز در امر صادرات و واردات استفاده چندانی نمی‌کند، آن هم در شرایطی که کشور به راحتی می‌تواند مانند بسیاری از اقتصادهای بزرگ جهان همچون چین، آلمان، بلژیک و غیره درآمد بسیاری از این راه کسب و به رشد و توسعه اقتصادی کشور کمک کند. مرزهای طویل جغرافیایی با کشورهای منطقه‌ای از جمله آسیای میانه، خاورمیانه، غرب و جنوب آسیا که زمینه مساعدی را برای بنادر ایران در تجارت منطقه‌ای فراهم می‌آورد و نقش بالقوه سامانه انبارش و توزیع را برای بنادر ایران در سطح منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای فراهم می‌کند، یکی از پتانسیل‌های مهم کشور می‌باشد که آنچنان که باید و شاید مورد بهره‌برداری قرار نگرفته است.

کشور بزرگ ایران با در اختیار داشتن بیش از ۵هزار کیلومتر مرزهای آبی در شمال و جنوب، دسترسی آسان به آب‌های بین‌المللی، قرار گرفتن در مسانور غنی‌ترین مخازن نفت و گاز در عمق دریا، مالکیت جزایر متعدد در آب‌های جنوبی، دارا بودن ذخایر غنی آب‌زیر دریا و در اختیار داشتن راهبردی‌ترین نقاط حیاتی جهان در قلمرو آبی تحت حاکمیت خود، دارای ویژگی‌ها و مزیت‌های بیشماری است؛ این ویژگی‌ها موجب شده برنامه‌ریزی برای بهره‌گیری هر چه بیشتر و بهتر از این نعمت الهی فراهم و افق چشم‌انداز توسعه با نگاه به دریا روشن‌تر شود و مسیر دسترسی به هدف قدرتمندترین و ثروتمندترین کشور منطقه در کلیه ابعاد آسان‌تر و سریع‌تر طی شود.

بنادر و دستیابی به اقتصاد دریامحور

یکی از حلقه‌های اصلی در حمل و نقل دریایی، بنادر می‌باشند که مبادی ورود و خروج کالاها هستند. در سرتاسر جهان، بنادر هر کشور حکم دارایی‌های راهبردی ملی را دارند. کشورهایی که بتوانند مطابق میل بازار و مشتریان و همگام با تکنولوژی روز، مسیر توسعه و بهبود بنادر را بیامیند و جایگاه بهینه و بهره‌ور را نه تنها برای خود، بلکه برای ذی‌نفعان نیز در بازار رقابتی جهانی فراهم آورند، بسیار محدود هستند. همچنین وجود بنادر کارا و فعال، علاوه بر این که می‌توانند به متنوع‌سازی اقتصادی و خروج از تک‌محصولی بودن صادرات ایران به دلیل اتکالی شکننده به نفت منجر شوند، نقش ارزشمندی را نیز در کاهش بهای تمام‌شده کالاها ایفا می‌کنند، لذا بنادر جزء دارایی‌های نامشهود ملی هستند که از دو جهت عمده بر بهای تمام‌شده کالاها داخلی تاثیرگذار می‌باشند:

۱) تاثیر بر قیمت تمام‌شده مواد خام، قطعات،

ماشین‌آلات، مواد ساخته شده یا نیمه ساخت‌های که وارد کشور می‌شوند تا در فرآیند تولید و یا ارائه خدمات داخلی به کار روند.

۲) تاثیر بر هزینه‌های انبارداری، حمل و نقل، خسارات و... روی کالاهای ساخته شده داخل که به منظور صادرات از کشور خارج می‌شوند.

تحولات بنیادین بنادر در جهان

قبل از سال ۱۹۶۰ بنادر تنها وظایف سنتی ساده‌ای را به عنوان نقطه انتقال کالا بین دریا و خشکی به عهده داشتند که مهم‌ترین آنها تخلیه و بارگیری کالاها در اسکله‌ها و بالعکس بود. این بنادر ابتدا قادر به تامین اهداف ملی یعنی تسهیل تجارت و بازرگانی خارجی کشورها بودند، اما اکثر آنها قادر به مستهلک‌سازی سرمایه‌گذاری‌های عظیم انجام شده به علت عواید اندک حاصل از اخذ تعرفه‌ها نبودند و برای تامین مخارج و هزینه‌های جاری، لاجرم از بودجه سالانه دولت‌ها استفاده می‌کردند. بنادر در چنین حالتی به موازات عملکرد اصلی خود به عنوان دروازه دریایی برای مبادلات خارجی، تبدیل به بنگاه‌های بزرگ زیان‌ده، ناکارآمد و یارانه‌گیر از دولت می‌شوند.

در این شرایط بنادر نسل اول با عملکرد سنتی، از گردونه رقابت خارج شدند و بنادر نسل دوم در سال‌های ۱۹۶۰ تا ۱۹۸۰ ظهور پیدا کردند. در بنادر نسل دوم ایفای نقش توزیع و پردازش کالا به فعالیت بنادر افزوده شد و صنایع مربوط به کشتی نیز در اطراف بنادر استقرار یافتند. بدین ترتیب محدوده بندری به نحو چشمگیری افزایش یافت و دیدگاه دولتی حاکم بر مدیریت بندر از یک مرز و محدوده گمرکی و بارانداز صرف کالا، به یک محیط خدماتی و صنعتی با قابلیت ایجاد ارزش افزوده تبدیل شد.

در این شرایط بنادر توانستند ضمن سودآوری و کارآمدی به عنوان قطب‌های توسعه یا موتورهای رشد منطقه‌ای عمل کنند و با افزایش قدرت اشتغال‌زایی و توزیع مجدد درآمدها، هدف توسعه منطقه‌ای را تامین کنند. پسرکرانه‌های بندری نیز به طور چشمگیری تحت تاثیر کارکردهای جدید بندری درگیر فعالیت‌های مستقیم و غیرمستقیم مربوط به بنادر شدند. در این بنادر کارگزاران بازرگانی حمل و نقل و صاحبان کالا به طور مستقیم به ایفای نقش پرداخته و ارتباطات تجاری و خدماتی گسترش یافت.

از سال ۱۹۸۰ با توسعه حمل و نقل کانتینری و ظهور سامانه جدید چندوجهی، بنادر نسل سوم ظهور کردند. این بنادر از مراکز خدمات کالایی تبدیل به بازار کالا شدند. محدوده عملکرد بنادر نسل سوم از محدوده بنادر و محدوده‌های همجوار به پسرکرانه‌ها و مراکز توزیع داخلی گسترش یافت. وجه تمایز این بنادر با بنادر نسل دوم، تقویت کارکردهای بازرگانی در کنار کارکردهای خدماتی و صنعتی است. استفاده از فناوری اطلاعات و روش‌های بازرگانی الکترونیکی در این بنادر به طور وسیع مورد استفاده قرار گرفته و بنادر از قدرت اشتغال‌زایی و ایجاد ارزش افزوده بسیار بیشتری برخوردار شدند. امروزه، توسعه بنادر و موفقیت تجاری بنادر، می‌تواند ناشی از ارتقای بهره‌وری خدمات تخلیه و بارگیری و یا ارائه خدمات دارای ارزش افزوده و یا هر دو باشد. ارائه خدمات دارای ارزش افزوده، به دلیل نیاز مشتریان به این خدمات، روشی موثر برای ایجاد مزیت رقابتی پایدار محسوب می‌شود.

چشم‌انداز اقتصادی بنادر و ضرورت توسعه

تجارت جهانی و به تبع آن حمل و نقل دریایی موجب پیشرفت و توسعه بنادر می‌شود. وقایع سیاسی و نیز پیشرفت‌های فنی، به طور

زیست بوم‌های ساحلی و دریایی، کشف و خلق فرصت‌های کارآفرینانه را در جهت دستیابی به اقتدار اقتصاد دریایی به کار گرفت.

ارزش افزوده اقتصاد دریا در ایران و جهان

اندازه‌گیری ارزش اکوسیستم دریایی کاری سخت و پیچیده است، اما تلاش‌های تحقیقاتی در این زمینه شتاب قابل توجهی در سال‌های اخیر به خود گرفته است. تخمین‌های زده شده از منافع خدمات اکوسیستم دریایی نشان می‌دهد که این منافع قابل توجه است. سهم اقتصاد دریایی جهانی، در صنایع وابسته به دریا در تولیدات اقتصادی و اشتغال قابل توجه است. محاسبات بر مبنای پایگاه داده OECD، براساس سال پایه ۲۰۱۰ (که مبنای سناریو تا سال ۲۰۳۰ نیز می‌باشد)، نشان می‌دهد که سهم این صنایع، حدود ۱٫۵ تریلیون دلار و یا حدود ۲٫۵ درصد ارزش افزوده ناخالص جهانی را شامل می‌شود.

سهم برخی از صنایع دریایی به صورت زیر می‌باشد:

- نفت و گاز دریایی حدود یک سوم ارزش افزوده
- گردشگری دریایی و ساحلی ۲۶ درصد
- بنادر ۱۳ درصد
- تجهیزات دریایی ۱۱ درصد

این در حالی است که کل سهم صنعت ماهیگیری (صنعتی) حدود ۱ درصد تخمین زده شده است.

براساس نظر کارشناسان، چالش اصلی در امر خدمات مستقیم و پشتیبانی زنجیره تامین صنعت حمل و نقل دریایی در کشورهای مختلف با هر سطحی از توسعه، چگونگی رقابت‌پذیر ساختن موسسات، بنگاه‌ها و فعالان صنعت حمل و نقل دریایی در مقیاس جهانی و تضمین حفظ شرایط رقابت‌پذیری است. اصولا کشورها برای توسعه قابلیت‌های فنی، نیازمند کسب دانش خاص در سطح موسسات، مهارت و تجربه از طریق یک فرآیند یادگیری تجمعی هستند که این امری دشوار و زمان‌بر است.

کارآفرینی، مهم‌ترین محور اصلی رشد و توسعه اقتصاد دریایی

کارآفرینی به عنوان یکی از مهم‌ترین محورهای اصلی رشد و توسعه اقتصاد دریایی به دلایل زیر دارای اهمیت است:

- ۱- عامل افزایش سرمایه‌گذاری و به تبع آن افزایش سود و سرمایه‌گذاران می‌شود.
- ۲- سبب ایجاد فرصت‌های تازه در بازار کار و راهکار موثری در ایجاد اشتغال مولد و پایدار در کشور است.
- ۳- موجب دگرگونی ارزش‌ها و تحول ماهیت آنها می‌شود و ارزش‌های تازه‌ای به وجود می‌آورد.
- ۴- موجب آسان شدن روند رشد و توسعه کشور می‌شود.
- ۵- محیط و شرایط لازم را برای تولید کالاها، محصولات و بازاریابی آنها فراهم می‌سازد.
- ۶- کارآفرینی سبب پیدایش محصولات، خدمات، روش‌ها، سیاست‌ها، افکار و راهکارهای نو برای حل مشکلات جامعه می‌شود.
- ۷- عامل توسعه اقتصادی، رفاه و تامین اجتماعی جامعه است.

دلایل لزوم توجه به کارآفرینی دریایی در ایران

شرایط داخلی کشور به گونه‌ای است که توجه به دریا را بیش از پیش الزامی می‌سازد. تراکم نسبی جمعیت در سراسر ایران، وضع نسبی یکسان و مطلوبی ندارد و این علاوه بر آنکه توسعه اقتصادی را با مشکل مواجه می‌سازد، در کلیت جامعه کنونی ما نیز وضعی نابسامان را جلوه‌گر می‌سازد؛ رشد فزاینده تخریب محیط زیست و نابسامانی در بهره‌برداری از آب و خاک، به علاوه ناپایداری بهره‌مندی مطلوب از ریزش‌های جوی، بهره‌گیری هرچه بیشتر از دریا جهت تامین معیشت و تغذیه و اشتغال و حتی اسکان را الزام‌آور می‌سازد. این در حالی است که تنها حدود یک درصد از اشتغال و حدود یک درصد از تغذیه مردم ایران با استفاده از دریا است.

هزاران کیلومتر ساحل در شمال و جنوب و هزاران کیلومتر مربع آب‌های تحت حاکمیت کشور در طول سده‌های اخیر نقش و جایگاه موثری در رشد و توسعه کشور نداشته‌اند و بخش اعظمی از راهبردها، سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای معطوف به آبادانی

بخش‌های مرکزی بوده و به مناطق ساحلی و دریاهای کمتر پرداخته شده است. قدرت‌های استعمارگر نیز همواره سعی در محدود کردن دسترسی ملت‌ها و دولت‌ها به آب‌های آزاد، محصور کردن آنها در خشکی و در نهایت دور کردن آنها از سواحل و دریاهای منظور عدم ارتباط مستقیم و فعال با دنیای پیرامون داشته‌اند.

با شکل‌گیری نظام‌های نوین جهانی و دگرگونی در ساختارهای نوین و قواعد توسعه ملی کشورها، مزیت و فرصت بی‌نظیر دریا به عنوان یک حوزه دارای قابلیت توسعه ناپذیر اندک‌اندک شده، طی سال‌های دهه ۳۰ تا ۶۰ شمسی از سویی به علت فقدان تجربه عملگراییانه در برنامه‌ریزی‌های توسعه و نیز به دلیل گسترده شدن سایه درآمدهای نفتی بر ساختار اقتصاد ملی، آمایش سرزمینی ایران در ناقص‌ترین و پر ایرادترین شکل خود ظهور و بروز یافت. در این میان عمده‌ترین سهم از نگاه توسعه به کلانشهرهایی با جمعیت روبه رشد و عمدتا مهاجر مطوف شده، کلانشهرهایی که هیچکدام لذت طلوع و غروب آفتاب ارغوانی دریا را تجربه نمی‌کردند. این پدیده به مرور توسعه نامتوازن در کشورمان را رقم زد که علاوه بر ایجاد دردهایی در روند توسعه کلی اقتصاد، انبوه مزیت‌های نواحی ساحلی ایران را عقیم گذارد.

نتیجه‌گیری

صنایع دریایی به عنوان یکی از صنایع مادر می‌تواند نقش موثری در رشد و توسعه کشور داشته باشد. این حوزه برگزیده طیف وسیعی از فعالیت‌هایی همچون ساخت، تعمیر و تغییر سازه‌های گوناگون، تهیه همه ابزار و تدارک خدمات و نیازمندی‌های مرتبط با انواع کشتی، شناور، سکوها فراساحل، ناوبری، دریانوردی، دریاداری، بندرداری، خدمات بندری و صید و صیادی می‌باشد. سازمان‌ها، نهادها و ارگانهای دولتی و خصوصی متفاوتی که مرتبط با این صنعت می‌باشند، طیف وسیعی را شامل شده که از جمله می‌توان به مراکز آموزشی دریایی، انجمن‌های صنفی و تخصصی دریایی، شرکت‌های خدمات فنی و مشاوره و مهندسی دریایی، پژوهشگاه‌های دریایی و واحدهای تولید تجهیزات و قطعات و سازه‌هایی دریایی و فراساحل، شیلات، بنگاه‌های رده‌بندی و بازرسی دریایی، بندرها، مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی دریایی، سازمان‌ها، نهادها و ارگان‌های دولتی، شرکت‌های ترابری و خدمات بازرگانی دریایی، شرکت‌های نفتی دریایی و مراکز صنعتی دریایی ایران اشاره نمود. صنایع دریایی شامل حوزه وسیعی از صنایع می‌شود که هر کدام می‌توانند پستوانه و مهد توسعه علم و فناوری باشند، همان طور که قابلیت‌ها و توانمندی‌های متفاوتی در صنایع دریایی موجود می‌باشد، چالش‌ها و نقاط ضعفی در این صنعت وجود دارد که اشتغال‌زایی و کارآفرینی را با محدودیت‌هایی مواجه می‌سازد.

دیر بازده بودن پروژه‌های دریایی خصوصا در زمینه ساخت سازه‌های دریایی و شناور از جمله عواملی می‌باشد که اشتیاق کارآفرینان را جهت ورود به این حوزه کاهش می‌دهد. از طرفی سرمایه مورد نیاز در این حوزه نسبت به سایر حوزه‌های کارآفرینی بیشتر می‌باشد که نیازمند حمایت دولت و مشارکت ارگان‌های متفاوتی همچون بانک می‌باشد. علاوه بر سرمایه‌گذاری سنگین، تامین بخش اعظم نیازها و تجهیزات دریایی در قالب واردات شکل می‌گیرد که امکان رقابت شرکت‌های کارآفرین داخلی را با شرکت‌های بین‌المللی عملا غیرممکن می‌سازد. در بخش آموزش منابع درسی ارائه شده در موسسات آموزشی دریایی و دانشگاه‌ها بسیار قدیمی و فاقد سیلابس‌های مربوط به کارآفرینی می‌باشد که نیازمند گنجانیدن دروس خلاقیت و کارآفرینی در مقاطع مختلف به خصوص کارشناسی می‌باشد. معرفی بازارهای متفاوت کار رشته‌های دریایی منجر به افزایش مهارت در شناسایی نیازهای مربوط به هر بازار می‌گردد. شناسایی افراد خالق در رشته‌های دریایی و ارائه تسهیلات مالی با هدف عملی نمودن نتایج تحقیقات می‌تواند ورود کارآفرینان را در این بخش نیز تسهیل سازد. این امر از طریق سیاست‌گذاری‌های کلان دولتی، توجه بخش آموزش به مباحث کارآفرینی در راستای تقویت مهارت‌های دانشجویان و حمایت مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری از تحقیقات و پژوهش‌های دریایی امکان‌پذیر می‌باشد.

اخبار منطقه آزاد قشم

مدیر صنعت، معدن و تسهیل تولید
سازمان منطقه آزاد قشم مطرح کرد:تبدیل تهدیدها به فرصت،
حجت افزایش تولیدات
کشور در مناطق آزادمدیر صنعت، معدن و تسهیل تولید سازمان
منطقه آزاد قشم در نشست تخصصی راهبردی
«دوین الزامات تحقق شعار سال ۹۹، جهش
تولید» کمیسیون زیربنایی و تولیدی مجمع
تشخیص مصلحت نظام حضور یافت.محمد مهدی برنجی در این جلسه با ارائه گزارش
مقایسه‌ای از ظرفیت فعالیت‌های صادراتی
و وارداتی منطقه آزاد قشم از سال ۱۳۷۴ تا
سال ۱۳۹۷ بیان داشت: متوسط صادرات منطقه
آزاد قشم در این سال‌ها، ۳۴۳ میلیون دلار و
۵۵۵ برابر میزان صادرات منطقه آزاد قشم در
سال ۷۳ بوده است.وی افزود: این رشد ۵۵ درصدی در حالی است
که میانگین صادرات گمرکی کل کشور طی
سال‌های ۷۴ تا ۹۶ نسبت به سال ۷۳، حدودا
۳۵ برابر بوده که تأکیدی بر ظرفیت بالای این
منطقه آزاد در حوزه صادرات دارد.مدیر صنعت، معدن و تسهیل تولید سازمان
منطقه آزاد قشم ادامه داد: میانگین واردات
این منطقه در سال‌های ۷۴ تا ۹۷، معادل
۲۶۸،۱۱ میلیون دلار و ۰،۸ برابر میزان واردات
در سال ۷۳ بوده که در مقایسه با میانگین
واردات گمرکی کل کشور طی سال‌های ۷۴ تا
۹۶ نسبت به سال ۷۳ با رقم حدودا ۳،۱ برابر،
بسیار کاهش داشته است.برنجی با بررسی الزامات استراتژی جهش تولید
و نقش مناطق آزاد در پیشبرد اهداف آن گفت:
مقایسه مذکور در واردات و صادرات تنها یک
منطقه آزاد با کشور، از دریچه تبدیل بخشی
از واردات به تولید، نشان دهنده توان بالای
مناطق آزاد در تبدیل تهدیدها به فرصت‌ها
برای افزایش توان تولید و ارزآوری کشور است.
وی بر تهیه بانک اطلاعات کالاهای وارداتی به
منظور کمک به شناسایی توانمندی‌های داخلی
در تولید کالاهای فوق تأکید کرد و افزود: با
توجه این که هفت منطقه آزاد فعلی دارای
مرزهای مشترک آبی و خاکی با کشورهای
همسایه هستند، ظرفیت حمل و نقل ارزان در
این مناطق در کنار نقش ویژه آنها در کاهش
واردات نیز حائز اهمیت است.نقش مناطق آزاد در کاهش واردات در
سال جهش تولیدمدیر صنعت، معدن و تسهیل تولید سازمان
منطقه آزاد قشم ادامه داد: وجود مواد اولیه لازم
در بعضی مناطق به عنوان فاکتور کلیدی در
زنجیره ارزش مانند منابع غنی آبریان به عنوان
نخستین حلقه زنجیره ارزش خوراک دام و
طیور و آبریان در جنوب کشور، نقش آفرینی
در تولید کالاهایی با مواد اولیه وارداتی،
موتناژی و بسته‌بندی و در نهایت استفاده از
زیرساخت‌های ایجاد شده در این مناطق جهت
افزایش صادرات مجدد، از عوامل موثر در
کاهش واردات در مناطق آزاد به شمار می‌آید.
وی با اشاره به نیازمندی‌های مناطق آزاد جهت
نقش آفرینی در استراتژی جهش تولید بیان
داشت: عمل به ماده ۱۱۲ قانون مناطق آزاد
توسط تمامی وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی،
ایجاد زیرساخت نرم‌افزاری و سخت‌افزاری در
وزارت صمت، گمرک ایران، دبیرخانه مناطق
آزاد و سازمان مناطق به عنوان نهاد اجرایی
و جذب نیروهای متخصص جهت پیاده‌سازی
اهداف، بخشی از این نیازها به منظور پررنگ
کردن نقش کلیدی مناطق آزاد در دستیابی به
فرمایشات مقام معظم رهبری در سال جهش
تولید است.مدیر صنعت، معدن و تسهیل تولید سازمان
منطقه آزاد قشم همچنین به لزوم ایجاد ساختار
اداری چابک و مقتدر در بخش‌های نظارتی
تاکید کرد و گفت: عملکرد بهتر وزارت اقتصاد
و دارایی برای کمک به اجرای این نقش به
عنوان یک اهرم و همراه در تولید و نه مانع نیز
بخشی از این نیازمندی‌ها است.

تقدیر امام جمعه قشم از مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم در پی مبارزه قاطع با فساد:

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم، الگویی برای دیگر مدیران در مبارزه با فساد و اختلاس

بر عزم راسخ خود در مبارزه با فساد در هر
شکل تأکید کرد و افزود: ما شفاف‌سازی را به
عنوان یک ضرورت در نظر گرفته و برای نیل
به این هدف، در شش ماه آینده تمام واحدهای
سازمان سیستمی می‌شود.وی گفت: در انجام امور اداری، سازمان منطقه
آزاد قشم به این سمت می‌رود که هیچ فردی
لازم نیست به صورت فیزیکی به واحدهای
ذیربط مراجعه کند و همه امور متقاضیان از
طریق سیستم انجام خواهد شد.رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان
منطقه آزاد قشم همچنین در بحث کمک‌های
مومنانه، خواستار حفظ شان و کرامت نیازمندان
در هنگام توزیع این کمک‌ها شد.در پایان این مراسم، امام جمعه قشم لوح
تقدیر خود را به مدیرعامل سازمان منطقه آزاد
قشم اهداء کرد.گفتنی است، در بخشی از متن این لوح تقدیر
آمده است: بخش مهمی از قوام و دوام نظام
جمهوری اسلامی ایران و رشد و بالندگی
آن در گرو پیشگیری از فساد و مبارزه با
آن است؛ از این رو بنا به اطلاعات واصله
از نیروهای امنیتی-اطلاعاتی شهرستان، از
زحمات بی‌شائبه جنابعالی در تحقق این مهم
و مبارزه قاطع با فساد و اختلاس در سازمان
منطقه آزاد قشم با همکاری سربازان امام
زمان(عج) و دستگاه قضا تقدیر و تجلیل به
عمل می‌آید.همچنین، رئیس هیات مدیره و مدیرعامل
سازمان منطقه آزاد قشم نیز در این آیین با
تشکر از امام جمعه قشم طی سخنانی، این
سازمان را جزئی از کشور و نظام جمهوری
اسلامی ایران خواند و گفت: ما باید در اجرای
وظایفمان سه اصل سلامتی نفس، درستی
کار و انجام امور مردم در اسرع وقت را هیچ
وقت فراموش نکنیم.حمیدرضا مومنی با تشریح سیر نظارت، کشف
و انهدام دو باند بزرگ جعل اسناد و اختلاسبزرگ خواند و قدردانی خود و مردم مومن
جزیره قشم را از ایشان به خاطر این اقدام
بزرگ اعلام کرد.حجت الاسلام والمسلمین تارم همچنین با
اشاره به بیشترین کمک‌های سازمان منطقه
آزاد قشم در رزمایش کمک‌های مومنانه مردم
قشم به نیازمندان تصریح کرد: مدیرعامل این
سازمان مثل همیشه در ارائه کمک‌ها سنگ
تمام گذاشتند و دعای خیر مردم پشت سر
ایشان و همکاران‌شان است.

مدیرکل حراست سازمان منطقه آزاد قشم عنوان داشت:

شفافیت و برخورد با فساد اداری، اولویت نخست منطقه آزاد قشم

وی از دستگیری یکی از پرسنل مالی سازمان
منطقه آزاد قشم در راستای این پرونده خبر
داد و اضافه کرد: این فرد هم‌اکنون در اختیار
مراجع قضایی قرار دارد تا حکم قضایی لازم
صادر شود.مدیرکل حراست سازمان منطقه آزاد قشم
همچنین از همکاری و تعامل سازنده سربازان
گمنام امام زمان(عج)، قوه قضاییه، دادستان
و تمامی نیروهای امنیتی و قضایی که در
راستای رسیدگی به این پرونده به سازمان
منطقه آزاد قشم یاری رسانده‌اند، قدردانی
کرد و گفت: طراحی نظام‌مند نرم‌افزارهای
الکترونیکی و ارائه اطلاعات به‌روز در سایت
اطلاعات‌رسانی سازمان منطقه آزاد قشم برای
شفاف‌سازی عملکرد، تبیین مفهوم سلامت
اداری و به کار بردن راهکارهای ارتقای آن،
از برنامه‌های اصلی در سیاست کاری این
سازمان بوده و بدیهی است این مجموعه
ساختارمند، کوچک‌ترین اغماضی درخصوص
کم کاری، فساد و هر عاملی که موجبات لطمه
به حیثیت آن را در پی داشته باشد، نخواهد
داشت.لازم، حسب دستور مستقیم مهندس مومنی و
با عنایت به همکاری‌های سازمان منطقه آزاد
قشم با سربازان گمنام امام زمان(عج)، موضوع
پس از مسجل شدن نهایی برای پیگیری‌های
بیشتر و صدور حکم، به مراجع قضایی ارجاع
شد.مالی، توسط مدیرعامل سازمان منطقه آزاد
قشم مورد شناسایی قرار گرفته و دستور
پیگیری موضوع به معاونان و مدیران مربوطه
صادر شد.احمدوند ادامه داد: پس از بررسی‌های لازم و
با توجه به شواهد موجود و کسب اطلاعاتمدیرکل حراست سازمان منطقه آزاد قشم از
شفافیت در عملکرد و برخورد با هرگونه فساد
اداری به عنوان اولویت نخست منطقه آزاد
قشم یاد کرد.ضرغام احمدوند با اشاره به خبر منتشره در
خبرگزاری میزان درخصوص کشف اختلاس
میلیاردی در سازمان منطقه آزاد قشم بیان
داشت: فساد اداری از جمله جرائمی است که
همه دولت‌ها و ادوات در حال مبارزه با آن
هستند که سازمان منطقه آزاد قشم به ریاست
حمیدرضا مومنی نیز از این قاعده مستثنی
نیست.وی افزود: مدیرعامل سازمان منطقه آزاد
قشم در راستای عمل به فرمایشات مقام
معظم رهبری برای تحقق شعار سال ۹۹،
شفاف‌سازی، سالم‌سازی محیط کاری و
برخورد با فساد را به عنوان مهم‌ترین عامل
دستیابی به جهش تولید، سرلوحه کار این
سازمان قرار داده است.مدیرکل حراست سازمان منطقه آزاد قشم در
تکمیل صحبت‌های رئیس شورای قضایی
استان هرمزگان گفت: موضوع این اختلاس

در سومین نشست هماهنگی اقدامات پسا کرونا سازمان منطقه آزاد قشم مطرح شد:

بازگرداندن اقتصاد به مسیر توسعه پایدار در پسا کرونا

بورس این کشورها به بورس بین‌المللی دانست.
تقی‌زاده حساری با پیش‌بینی ورود اقتصاد
کشورهای منطقه به چرخه رکود به دلیل
شرایط کرونا، به اقدامات این کشورها برای
حفظ سلامتی مردم، کاستن از ضررهای
اقتصادی، تأمین بسته‌های بهداشتی و ارائه
تسهیلات بانکی اشاره کرد.این استاد دانشگاه، کاهش ۲۲۶ میلیارد دلاری
صادرات نفت کشورهای منطقه و انباشت بدهی
بخش خصوصی و دولتی را در این کشورها از
پیامدهای شیوع ویروس کرونا خواند و اولویت
حفظ سلامتی مردم، تخصیص بودجه لازم
برای محافظت از موتورهای اقتصادی کشورها،
کمک به اقشار آسیب‌پذیر، تسهیل دسترسی
به منابع مالی خصوصا برای کسب و کارهای
کوچک و بازگرداندن اقتصاد به مسیر توسعه
پایدار را از جمله راهکارهای خود برای دوران
پسا کرونا اعلام کرد.بنا بر این گزارش، سومین نشست شورای
هماهنگی اقدامات پسا کرونا سازمان منطقه
آزاد قشم با حضور رئیس هیات مدیره و
مدیرعامل و جمعی از معاونان و مدیران این
سازمان با هدف برنامه‌ریزی یکپارچه جهت
ایجاد فرصت‌های اقتصادی در دوران پسا کرونا
در محل سالن کنفرانس دفتر مرکزی سازمان
برگزار شد.کاهش سرمایه‌گذاری از جمله پیامدهای شوک
نفتی ناشی از کرونا بود.فرهاد تقی‌زاده حساری آسیب دیدن بازارهای
بزرگ بورس دنیا را نیز از دیگر آثار کرونا خواند
و گفت: در ایران برخلاف دنیا، بازار بورس به
دلیل افزایش حجم نقدینگی وضعیت مناسبی
پیدا کرده است.وی، علت افزایش ۷۷ درصدی شاخص بورس
ایران را در کنار افزایش ۱۷۰ درصدی و
۴۵ درصدی این شاخص به ترتیب در ونزوئلا
و زیمبابوه در دوران کرونا به علت وابسته نبودنکاهش رشد اقتصادی و نظایر آنها نام برد و
اظهار کرد: آمادگی برای مقابله با آن به یک
ضرورت برای همه کشورها تبدیل شده است.براساس این گزارش، دانشیار اقتصاد و عضو
هیات علمی دانشگاه توکای ژاپن، سخنران
دیگر این نشست بود که از طریق ویدئو
کنفرانس با ارائه گزارشی با عنوان چشم‌انداز
اقتصاد جهانی و خاورمیانه در پسا کرونا به اثرات
کرونا در اقتصاد کشورهای عمدتا وابسته به
فروش نفت و گاز اشاره کرد و گفت: کاهش
تقاضای نفت و بی‌اعتمادی به بازار نفت و

جدید در کنار پدیده‌هایی مانند جنگ، تورم،